

администрирования" / М. Армстронг ; пер. с англ. Е. Бугаева ; ред. пер. МоС. К. Мордовин. - 8.изд. - СПб. [и др.] : Питер, 2004. - 831 с.

2. Знання - сила. Основні тренди в корпоративному навчанні і як вплине на ринок бізнес-освіти 2021 рік URL: <https://strategic-ua.com/insights/osnovni-trendy-v-korporatyvnomu-navchanni>

1.2. Збагачення методичних можливостей викладача через використання цифрових технологій

Ольга БАНІТ, д.пед.н., ст. дослідник
кафедра менеджменту

ОНЛАЙН-ТРЕНІНГ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ: МОЖЛИВОСТІ Й ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах інтенсивного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій актуальною постає проблема вдосконалення освітнього процесу, спрямованого на активізацію суб'єкта навчання, збільшення частки його самостійності в оволодінні професійною діяльністю. З переміщенням освіти й навчання в онлайн-формат на сторінках Інтернету з'являється щоразу більше провайдерів освітніх послуг, які пропонують різноманітні онлайн-форми навчальної діяльності: окремі онлайн-лекції й цілі онлайн-курси, онлайн-марафони й інтенсиви, онлайн-тренінги, вебконференції, вебінари (зумінари) тощо.

Як показує аналіз наукових і літературних джерел, серед усіх цих форм і видів найбільші труднощі в організаційному плані виникають при проведенні онлайн-тренінгів. Теоретично зрозуміло, що тренінг можна проводити не тільки в аудиторіях, але й у віддаленому режимі – це тренінг, місцем зустрічі

якого є не аудиторія, а екран монітора. Всі вже переконалися, що онлайн-тренінги відрізняються від традиційних. Натомість на практиці виникає багато невирішених питань. По-перше, не всі теми аудиторних тренінгів підходять для віддаленого навчання. По-друге, зовсім по-іншому доводиться організувати час і простір. По-третє, виникає багато проблем з організацією групової роботи. По-четверте, тілесний та емоційний контакт практично відсутній. Варто зауважити, що теоретичного обґрунтування цих проблем поки що немає. Тому розглянемо детальніше можливі шляхи їх вирішення на основі досвіду тренерів-практиків.

Тематика онлайн-тренінгів. В аудиторії можна проводити всі теми тренінгів, накопичені за довгі роки їхнього існування. В онлайн-форматі не вдається повноцінно проводити тренінги, де є багато рухової активності. Переважна більшість форм і методів, що використовують на традиційних тренінгах – розминки, ігри, енерджайзери та ін., поки що не знаходять відповідної активності в онлайні. Також не вдається проводити тілесні практики (наприклад, арт-терапія), тому що відстежувати правильність виконання учасниками запропонованих вправ складно або взагалі неможливо. Корпоративні тимблдіingi зі згуртування колективу/команди, що проводилися переважно на природі, переходять на віртуальні площадки. Різного роду реабілітаційні та медичні тренінги, що потребують безпосереднього контакту з тілом людини чи манекеном, але під живим керівництвом тренера, можна проводити лише в спеціально обладнаному приміщенні. Також проблемно проводити в режимі онлайн професійно орієнтовані тренінги, пов'язані з освоєнням механізмів, роботою реальних систем, освоєнням нових технологій, що потребує відпрацювання практичних навичок. Певною мірою це вирішується за допомогою деталізованих інструкцій та онлайн-консультування.

Для онлайн-формату залишається все те, що передбачає отримання теоретичного матеріалу й самостійне відпрацювання навичок: тайм-менеджмент, управління (організацією, персоналом, проектами), тренінги,

пов'язані з особистісним розвитком, лідерством, комунікаціями, переговорами, продажами тощо.

Час і простір. Аудиторні тренінги зазвичай проходять у будні дні з відривом від роботи або у вихідні по 6-8 годин на день. Онлайн-тренінги можна проводити недовготривалими у часі частинами, що дуже зручно. Весь тренінг розбивається на змістові модулі. Онлайн-зустрічі займають по 2-3 години кілька разів на тиждень. Між ними є час на самостійне відпрацювання навичок. Тому навички відпрацьовуються поступово, а не відразу, як це буває в аудиторних тренінгах, що є суттєвою перевагою.

Щодо простору, то традиційний тренінг передбачає ретельну підготовчу роботу: знайти відповідне приміщення, яке б задовольняло всім вимогам, куди учасники мають вчасно добратися, підготувати тренінгову кімнату, закупити необхідне обладнання, видрукувати роздатковий матеріал тощо.

В онлайн-тренінгах у кожного учасника свій простір. Кожен вибирає комфортні для себе умови, зручний одяг, має можливість у своєму режимі організувати брейк-каву. Крім того, в онлайн-тренінгу є і єдиний простір – це віртуальний майданчик, на якому учасники бачать один одного, можуть спілкуватись один з одним та тренером. Усі матеріали в онлайн-тренінгах надаються учасникам в електронному вигляді. Більше того, до матеріалів додається те, що недоступне в аудиторних тренінгах – це відеозаписи. Вони разом з онлайн-роздатками та презентаціями завжди доступні учасникам для завантаження і збереження у себе. І це дає можливість неодноразово переглядати хід тренінгу, відпрацьовувати й удосконалювати свої уміння й навички.

Групова робота. Тренінгове заняття у складі групи передбачає, що всі учасники сидять разом, а їхня увага зосереджена на тренері. Перевагою групової роботи є можливість усім учасникам одночасно ознайомитися з інформацією і спільно працювати над завданням, жваво взаємодіяти один з одним. Натомість потрібен час, щоб учасники спочатку розподілилися по підгрупах, а потім після виконання завдання зібралися разом. Це

супроводжується розмовами, питаннями та низкою інших відволікаючих моментів.

В онлайн-просторі цих проблем немає. Технічні можливості програмного забезпечення дозволяють тренеру миттєво розподілити учасників по віртуальних кімнатах у тому складі, який потрібен для ефективної роботи. А потім так само швидко – одним кліком – знову зібрати всіх разом і продовжувати тренінг, не втрачаючи часу. Однак важливо враховувати, що окремі учасники неспроможні відразу брати активну участь у роботі, відчують певні обмеження у сприйнятті матеріалу. Водночас технічні характеристики платформ не дозволяють тренеру одночасно бачити, як працюють всі підгрупи. Він може заходити в кожен «кімнату» по черзі. Використовуючи можливості інтернет-сервісу онлайн-тренінг можна переводити в режим «акваріума» – великої кількості спостерігачів процесу за домовленістю з групою.

Відчуття та емоції. Кінестетикам в онлайн-тренінгах не вистачає тактильності. Вони звичайно ж бачать, чують, спілкуються, але немає можливості для звичних і таких потрібних їм вправ і розминок з тілесним контактом або навіть просто неформального спілкування очі-в-очі як на тренінгу, так і під час перерв чи ввечері після завершення занять. Переваги це чи недоліки – вирішує кожен сам для себе. Оскільки навіть на традиційному тренінгу завжди є учасники, яким це не лише не потрібно, але викликає протест.

Отже, онлайн-тренінги мають свої переваги й можливості. Цей формат, звичайно буде й надалі розвиватися. Учасники, які пройшли навчання в режимі онлайн-тренінгу, відзначають переваги економії часу. Також цінною для них є можливість зосередитися на структурній та смисловій частині матеріалу, що вивчається, оскільки онлайн-навчання супроводжується меншим напруженням емоцій.

Загалом перспективи та можливості розвитку навчальних онлайн-тренінгів пов'язані з розширенням аудиторії завдяки удосконаленню

технічних характеристик системи трансляції та поступової адаптації користувачів до цього виду комунікації. Очевидно для покоління Z і наступних за ним – аудиторний тренінг залишиться історією.

Тетяна БОРОДЕНКО, к.е.н. асистент
кафедра фінансів імені Віктора Федосова

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Пандемія COVID-19 та, карантинні обмеження воєнні дії показали переваги й недоліки технологій дистанційного навчання та можливостей їх застосування у закладах вищої освіти. Специфічні умови, що склалися через пандемію COVID-19, а особливо війну, ускладнили навчання в Україні. У період початку пандемії 1,57 млрд. здобувачів освіти в світі, що становить 90 відсотків їх загальної кількості, були змушені залишатись вдома [1]. Українці віком від 6 до 23 років вимушені пристосовуватись до нинішніх умов навчання. 1,8 мільйона дітей виїхали та продовжують навчання за кордоном, а деякі залишився вдома, та навчається тут в умовах війни. Ось чому пошук альтернативних способів та методів навчання стали першочерговими напрямками діяльності органів державного управління у сфері освіти.

На сьогодні Internet – найпопулярніше джерело здобуття інформації. За даними доповіді некомерційної організації Online Computer Library Center, близько 83% здобувачів починають збір будь-якої інформації з пошукової системи і лише 2% звертають увагу на сайти бібліотек або реальні книжкові фонди [2].

Нині провідні університети світу зуміли успішно завоювати ринок дистанційної освіти. С.Фішер вказав кілька причин стрімкого розвитку дистанційної освіти: "1) Сучасний ринок примушує нас займатися